

здійснювати моніторинг надання електронних послуг у галузі охорони здоров'я.

Список використаної літератури

1. Доступність українців до лікарських засобів: Уряд ухвалив постанову щодо впровадження електронної системи управління запасами «e-Stock». URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/dostupnist-ukraintsiv-do-likarskykh-zasobiv-uriad-ukhvalyv-postanovu-shchodo-vprovadzhennia-elektronnoi-sistemy-upravlinnia-zapasamy-e-stock>
2. Європейські країни прийняли план дій у сфері цифрової охорони здоров'я. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/evropeiski-krainy-priynialy-plan-dii-u-sferi-tsifrovoi-okhorony-zdorovia>
3. Створено Офіс координації розвитку електронної охорони здоров'я URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/stvoreno-ofis-koordynatsii-rozvytku-elektronnoi-okhorony-zdorovia>
4. Тарасовський Юрій. Україна отримає доступ до фінансування цифрових проєктів ЄС на €6 млрд. URL: <https://forbes.ua/news/ukraina-otrimala-dostup-do-6-mlrd-na-finansuvannya-tsifrovikh-proektiv-za-programoyu-es-tsifrova-evropa-05092022-8111>
5. Тернова Світлана. Роботу ЕКОЗ адаптовано до воєнного стану, аптекам – приготуватися до нововведень. URL: <https://thepharma.media/uk/business/29368-rabota-esz-adaptirovana-k-voennomu-polozeniyu-aptekam-prigotovitsya-k-novovvedeniyam-30052022>

Івановський Віктор Віталійович

аспірант 1-го року навчання ОП «Політологія»

кафедри політичних теорій

Національного університету «Одеська юридична академія»

ЕКОНОМІЧНА ДЕМОКРАТІЯ В УКРАЇНІ: ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ В УМОВАХ ЦИФРОВОЇ ЕПОХИ

У сучасних політичних дослідженнях проблема демократії посідає одне із чільних місць. Повною мірою це відноситься також до української політичної науки, де усебічним дослідженням демократії присвячено значну кількість праць. Так, в українському сегменті пошукової системи вільного доступу Google Scholar презентовано більш ніж 58 тисяч посилань на статті, назви яких містять слово «демократія». Серед найбільш згадуваних: «ліберальна», «електоральна», «політична», «соціальна», «реперзентативна», «пряма», «мітінгова», «цифрова» демократія. Можна стверджувати, що така популярність демократії, як предмету наукового інтересу, віддзеркалює високу суспільну зацікавленість. Адже, пошукова система «Google» містить мільйони згадувань демократії у різноманітних контекстах – від історії до політики, від культури до менеджменту, від релігії до мистецтва.

м. Одеса, 23 березня 2023 р.

Матеріали II Всеукраїнської науково-практичної конференції
«Трансформація українського суспільства в цифрову еру»

Переважна більшість українців прагне жити за демократії. За даними соціологічного дослідження, яке здійснив Фонд «Демократичні ініціативи» імені Ілька Кучеріва із соціологічною службою Центру Разумкова у серпні 2022 року, демократія є найбільш бажаним типом державного устрою: «64 % українців вважають саме так» [1]. Відзначимо, що громадська думка лише нещодавно схилилась остаточно у бік демократії й навіть в умовах війни впевнено «обирає» демократію, а не автократію. «Українське суспільство впродовж тривалого часу мало парадоксальне ставлення до демократії. З одного боку, демократія, безперечно, вважалась пріоритетним типом устрою для України. З іншого – стійкий запит на «сильну руку», яка може навести порядок, теж залишався. З початку російського повномасштабного вторгнення... запит на демократію та її пріоритетність зріс значно більше, ніж на «сильну руку»... 64% респондентів вважають, що демократія є найбільш бажаним типом державного устрою для України. 14% вважають, що за певних обставин автократія може бути кращою, ніж демократія, і ще 13% людей кажуть, що для них неважливо, яким є тип режиму. Такі показники підтримки демократії найвищі за багато років спостережень: до 2014 року пріоритетність демократії підтримували менше 50%, після Революції Гідності цей показник виріс до 54%, але лише після початку великої війни він перевищив 60%» [1].

Такий високий рівень підтримки демократії серед громадян та значна увага науковців до дослідження демократії явно дисонують із рівнем «популярності» економічної демократії. Остання явно не в тренді. Це викликає подив, адже без економічної демократії, тобто перерозподілу суспільного багатства від олігархів на користь середнього класу, ставиться під сумнів не те що політична демократія, а навіть й електоральна. Як вже доводилось зазначати, що «Дослідження економічної демократії дозволяє побачити джерело складнощів процесу демократизації в Україні – концентрацію капіталу в руках олігархів (олігархічного класу). Це є однією із головних проблем перехідного періоду в Україні. Навпаки, демократія передбачає панування більшості, тобто середнього класу» [2, с. 121].

Праці класиків політичної думки та економічної теорії присвячено саме визначенню сутності економічної демократії та її фундаментальної ролі у функціонуванні демократії як типу політичного режиму. А. Пшеворський наголошує на політичному та економічному компромісі між класами у власному визначенні демократичного капіталізму [4]. С. Рінген відзначає неможливість остаточної перемоги політичної демократії без економічної демократії [5]. Справедливий перерозподіл влади між класами, як основа репрезентативної демократії неможливий без розподілу власності та

інших економічних ресурсів. В умовах цифрової епохи відкриваються технологічні можливості для прямої демократії, коли в обговоренні та прийнятті рішень зможуть напряму брати участь більшість громадян. Ця модель вже запроваджується в електронній демократії та електронному урядуванні. Інтернет комунікації створюють умови для розширення участі нижчого та середнього класів у політиці та урядуванні. Натомість, такі технологічні можливості також можуть бути нівельовані за умов збереження олігархічних монополій, зокрема в інформаційному просторі.

Серед вітчизняних дослідників слід відзначити праці Н. Грущинської, О. Замори, М. Савчина, Ф. Шульженка, ін. Вкрай важливим напрямком досліджень економічної демократії в умовах цифрового суспільства має стати пошук можливостей для забезпечення презентації позиції середнього класу у публічній комунікації. Адже, через монополізацію ринку традиційних масмедіа, голос прихильників економічної демократії практично витіснено з публічного простору. У публічній комунікації панують ток-шоу, а медіатизація політики створює умови для обрання до парламенту представників олігархічних сил. Погодимося: «Голосом середнього класу, який здатний формулювати публічний інтерес та визначати суспільне благо на основі раціональної аргументації є інтелектуальний клас. Публічні інтелектуали за допомогою раціоналізації політичної комунікації формують громадську думку, визначають порядок денний влади та суспільства, впливають на результати виборчих кампаній» [3].

Демократія залишається одним із основних предметів як наукового інтересу так і пріоритетом для політичного устрою України відповідно до громадської думки. При цьому, недостатньо уваги приділяється економічній демократії у суспільному та науковому дискурсі. Отже, констатуємо необхідність подальших наукових пошуків за такими напрямками, як обґрунтування ролі середнього класу у становленні економічної демократії в Україні, її співвідношення із політичною демократією та електоральною демократією. Потребують подальших досліджень проблеми, пов'язані зі становленням економічної демократії у епоху появи та розвитку штучного інтелекту.

Список використаної літератури

1. День Незалежності України: що об'єднує українців і як ми бачимо перемогу на шостому місяці війни. Фонд «Демократичні ініціативи» імені Ілька Кучеріва. 22 червня 2022 р. URL: <https://dif.org.ua/article/den-nezalezhnosti-ukraini-shcho-obednue-ukraintsiv-i-yak-mi-bachimo-peremogu-na-shostomu-misyatsi-viyni>
2. Івановський В.В. Економічна демократія: сутність та сучасні виклики. *Політичні процеси сучасності: глобальний та регіональні виміри: Зб. матеріалів IV Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Івано-Франківськ, 27-28 жовтня 2022 р.)*. Івано-Франківськ, 2022. С. 121-126.
3. Яковлев Д. В. Публічні звернення інтелектуалів як технологія раціоналізації політичної комунікації. *Актуальні проблеми філософії та соціології : Науково-практичний журнал*. 2022. Вип. 38. С. 87-93.
4. Przeworski A, Wallerstein M. Democratic Capitalism at the Crossroads. *The Political Economy: Readings in the Politics and Economics of American Public Policy*. New York: Routledge, 1984. P. 335-348. DOI: 10.4324/9781315495811-25
5. Ringen S. A distributional theory of economic democracy. *Democratization*. 2004. Vol. 11(2). P. 18-40.

Карпенко Євген Сергійович

Студент факультету соціології та права

Національного технічного університету України

«Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»

Науковий керівник: Чукут Світлана Анатоліївна

Професор кафедри теорії та практики управління,

доктор наук з державного управління, професор

НАДАННЯ ЕЛЕКТРОННИХ ДЕРЖАВНИХ ПОСЛУГ В УКРАЇНІ

Сучасне суспільство переживає кардинальні зміни, пов'язані із застосуванням досягнень науково-технічного прогресу у багатьох сферах діяльності. Взаємодія держави і особи унаслідок цифровізації набуває нових рис і форм. Однією з таких трансформацій є надання електронних державних послуг. Як свідчить дослідження Київського Міжнародного Інституту Соціології, станом на вересень 2021 року в Україні 3 із 5 респондентів мали досвід користування державними електронними послугами за останній рік [1, с. 5]. Тобто, питання дослідження сутності поняття електронних послуг та їх практичної реалізації в Україні є досить актуальним як для підвищення загальної обізнаності, так і для систематизації інформації щодо цієї сфери.

Розпочати дослідження сфери електронних послуг варто з визначення цього поняття дослідниками та законодавством. Так, О. Загаєцька визначає електронні послуги, як державні та муніципальні послуги, а також інформаційні послуги, для надання яких

м. Одеса, 23 березня 2023 р.

Матеріали II Всеукраїнської науково-практичної конференції
«Трансформація українського суспільства в цифрову еру»